

Максим Дремлюга
студент гр. ФФАМ-12,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Вікторія Сідляр

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Податки на майно, як одні з найдавніших податків, завжди відігравали ключову роль в наповненні бюджетів різних країн, регулюванні статків населення, та контролю за ресурсами держави.

У зв'язку з поступовим рухом України до децентралізації, постало питання в наповненні місцевих бюджетів. Історично склалось, що саме податки на власність були одним з найбільш значущих складових місцевих бюджетів. Втім, сьогодні система оподаткування майна в Україні має свої недоліки.

На нашу думку, найбільшою проблемою теперішньої системи оподаткування майна, є її неврегульованість, що своєю чергою, призводить до ряду проблем, які зменшують можливості надходження податків у бюджет. Серед них можна виділити:

1. Низька фіскальна роль податків на власність. Низький рівень оподаткування майна, заважає в повному обсязі виконувати регуляторні функції таких податків. Провівши аналіз даних Міністерства фінансів України, наведених в табл. 1, можна зрозуміти, що питома вага податку на майно в податкових надходженнях Зведеного бюджету України складає 3,55-2,97%, в той час, згідно з даними Організації економічного співробітництва та розвитку, серед її членів відповідний показник є на рівні 5,66% [1].

Таблиця 1

**Питома вага податку на майно в доходах
Зведеного бюджету України у 2019-2021 рр., млн грн**

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Податкові надходження зведеного бюджету України	1 070 321,80	1 136 687,20	1 453 804,10
Податки на майно	37 993,90	37 433,40	43 242,70
Питома вага податку на майно в податкових надходженнях зведеного бюджету України	3,55%	3,29%	2,97%

Джерело: складено автором за даними Міністерства фінансів України [2].

2. Нееластичність податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, внаслідок невідповідності бази нарахування податку реальній вартості об'єкта оподаткування. Оскільки базою нарахування податку на нерухоме майно є саме площа такого майна, без врахування її вартості, податок на нерухоме майно не має необхідної гнучкості. Платники податку – власники нової або престижної нерухомості, сплачують податок за такою ж ставкою, що й платники менш цінної нерухомості.

3. Регресивність земельного податку щодо дрібних суб'єктів господарювання. Найбільшими платниками земельного податку є

сільськогосподарські підприємства, серед яких є як і великі користувачі, так і дрібні фермерські господарства. Це призводить до різного рівня витрат на утримання земельної ділянки. Як наслідок, більша частка податкового навантаження лягає саме на дрібні підприємства.

4. Низький рівень комунікації між державними установами спричиняє високий ризик помилок в роботі фіскальних органів, можливість уникнення оподаткування, або ж, навпаки, помилкового нарахування податку на майно. Також варто зазначити, що невчасне оновлення даних про земельні ділянки призводить до невідповідності нарахування податків.

Виходячи з вищенаведеного, зазначимо, що для збільшення значення податків на майно, необхідно провести роботу з правильного й обґрунтованого визначення бази оподаткування майна. У випадку з податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, необхідним є проведення регулярної оцінки нерухомості. Більш реактивним рішенням може стати застосування коефіцієнтів для регулювання розміру податку. Крім того, варто звернутись до досвіду інших країн, і розглянути можливість введення прогресивної системи оподаткування майна, що зменшить навантаження на малі підприємства та збільшить загальний розмір надходжень податку. Варто також змінити систему пільг для платників податків, на таку, де пільги встановлюються саме за об'єктами оподаткування, а не платниками, що зменшить можливості для уникнення оподаткування. Аналізуючи досвід інших країн можна також виділити високу необхідність в покращенні системи адміністрування нерухомого майна, проведенні регулярних переоцінок, інвентаризацій, та контролю за об'єктами оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ОЕСР. URL: <http://mtu.gov.ua/content/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobitnictva-ta-rozvitku-oesr.htm>
2. Статистичний збірник «Бюджет України 2021», Міністерство фінансів України, Київ 2022. URL: <https://mof.gov.ua/>